

Brüssel, 7.6.2019
COM(2019) 274 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
ühise kalanduspoliitika olukorra ja 2020. aasta kalapüügivõimalusi käsitleva
konsultatsiooni kohta

{SWD(2019) 205 final}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ühise kalanduspoliitika olukorra ja 2020. aasta kalapüügivõimalusi käsitleva konsultatsiooni kohta

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas teatises antakse ülevaade ühise kalanduspoliitika (ÜKP) praegusest olukorrast ja esitatakse põhisuunad 2020. aasta kalapüügivõimalusi käsitlevate komisjoni ettepanekute kujundamiseks.

ÜKP raames on kalavarude majandamise põhieesmärk tagada hiljemalt 2020. aastaks kõigi kalavarude pikaajaline suur saagikus (Fmsy). Kui selle eesmärgini jõutakse, aitab see ühtlasi saavutada 2020. aastaks Euroopa merede hea keskkonnaseisundi¹ ning minimeerida püügitegevuse halba mõju mere ökosüsteemidele.

2. EDUSAMMUD ÜKP RAKENDAMISEL

ÜKP rakendamisel jätkuvad pidevad edusammud:

- Atlandi ookeani põhjaosas ja sellega piirnevatel aladel surve kalavarudele üldiselt väheneb. Selliste kalavarude arv, millele kehtib lubatud kogupüük kooskõlas maksimaalse jätkusuutliku saagikusega (Fmsy), on suurenenud 59-ni (st võrreldes 2018. aastaga on lisandunud veel kolm lubatud kogupüügiga kalavaru), mis vastab 78 %-le Fmsy seisukohast hinnatud kalavarude üldisest lubatud kogupüügist;
- kudekarja biomass neis piirkondades suureneb ja on nüüd 36 % suurem kui 2003. aastal. Ohututes bioloogilistes piirides olevate kalavarude arv oli 2017. aastaks (29) võrreldes 2003. aastaga (15) peaaegu kahekordistunud;
- tänu elujõulisematele kalavarudele on paranenud ka ELi laevastiku majandustulemused – 2017. aastal saadi puhaskasumit 1,3 miljardit eurot;
- ÜKP eesmärkide saavutamise tagamiseks tuleb aga endiselt teha märkimisväärsed jõupingutusi, eelkõige seista selle eest, et kõik kalavarud taastatakse maksimaalse jätkusuutliku saagikuse (msy) tasemele ja neid majandatakse sel tasemel.

2.1. Fmsy saavutamisel tehtud edusammud

Atlandi ookeani põhjaosas ja sellega piirnevatel aladel on surve kalavarudele (F/Fmsy) ajavahemikus 2003–2017 üldiselt vähenenud ning kalastussuremuse aritmeetiline keskmine on stabiliseerunud ja on nüüd 1,0. **Vahemere ja Musta mere**

¹ Direktiiv 2008/56/EÜ (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19–40).

F/Fmsy näitaja on endiselt 2,2 – see tähendab, et varusid kasutatakse ikka veel tunduvalt üle Fmsy eesmärgi.

Lubatud kogupüük on üks peamisi kalavarude majandamise vahendeid. Komisjon tegi ettepaneku kehtestada **Atlandi ookeani põhjaosas ja sellega piirnevatel aladel** 2019. aastaks lubatud kogupüügid Fmsy tasemel või alla selle kõigi sellise 76 kalavaru lubatud kogupüügi puhul, mille kohta olid saadaval Fmsy-alased nõuanded. Seda ei olnud võimalik teha viie kalavaru puhul, mille lubatud kogupüügiks soovitas Rahvusvaheline Mereuurimise Nõukogu (ICES) kehtestada null, sest see oleks põhjustanud püüki piiravaid raskete sotsiaal-majanduslike tagajärgedega olukordi. Nende puhul otsustati säilitada madalatasemelised kaaspüügi lubatud kogupüügid. Nõukogu kehtestas 59 lubatud kogupüüki kooskõlas Fmsy tasemega, mis tähendab kolme täiendavat lubatud kogupüüki võrreldes 2018. aastaga.

Eeldatavast lossitud kogusest **Läänemeres** on 95 % pärit lubatud kogupüügist, mis on kehtestatud kooskõlas Fmsy tasemega, ja 4 % lubatud kogupüügist, mis vastab ettevaatusprintsipiil põhinevale nõuandele. Eeldatavast lossitud kogusest (Fmsy seisukohast hinnatud selliste kalavarude puhul, mida EL ise majandab) **Põhjameres, Skagerrakis ja Kattegatis** on 99,7 % pärit kooskõlas Fmsy tasemega kehtestatud lubatud kogupüügist; **loode- ja edelapiirkonna vetes** on see näitaja vastavalt 94 % ja 90 %.

Süvamere kalavarude püügi võimalused 2019. ja 2020. aastaks kehtestati 2018. aasta novembris. Nende püügivõimaluste arvele langeb vähem kui 1 % ELis lossitud üldkogustest. Kõigi süvamere kalavarude kohta on hinnanguid vähe. Asjakohased nõukogu otsused süvamere kalavarude püügi võimaluste kohta on teaduslike nõuannetega suuremas kooskõlas kui eelmistel aastatel.

Kalavarude puhul, mille üle tuleb konsulteerida rannikuriikidega,² vastas vaid põhjaputassuu 2019. aasta lubatud kogupüük selle varu majandamise pikaajalisele strateegiale ja ICESi antud Fmsy-alasele nõuandele. ELi ja Norra läbirääkimiste tulemuseks oli väiksem kaitsetase, sest 17st lubatud kogupüügist vaid üheksa seati kooskõlas Fmsy tasemega – mis on vähem kui 2018. aastal.

Vahemerel kasutati 2017. aastal 40st hinnatud kalavarust 35 üle jätkusuutliku taseme, kusjuures keskmiselt oli püük umbes 2,2 korda suurem kui nende varude vastav Fmsy. Hiljutiste andmete kohaselt on keskmine F/Fmsy määr alates 2011. aastast vähenenud. See võib tähendada, et varude kasutamine on veidi paranenud³. **Mustas meres** toimub kaheksast hinnatud ühisest kalavarust kuue puhul endiselt üleüü, erandiks on kilu ja meritigu.

2.2. Biomassiga seotud suundumused

Atlandi ookeani põhjaosas ja sellega piirnevatel aladel on ohututes bioloogilistes piirides olevate kalavarude arv peaaegu kahekordistunud. Kui 2003. aastal oli see 15, siis 2017. aastal 29 (alates 2016. aastast suurenenud 2 %). Kõige rohkem suurenes see arv Biskaia lahes ja Pürenee poolsaare ümbruse vetes, kus on ohututes bioloogilistes piirides

² Norra, Island ja Fääri saared.

³ See tulemus on esialgne ja selle kohta tuleb järgmistel aastatel teha teaduslikku seiret (allikas: STECF-Adhoc-19-01).

nüüd kahe kalavaru asemel kaheksa. Biomassi üldmaht on jätkuvalt paranenud ja suurenenud umbes 36 %.

Vahemeres ja Mustas meres ei olnud kudekarja biomass 2016. aastaks võrreldes 2003. aastaga märkimisväärselt suurenenud. Musta mere hariliku kammelja varu biomass suureneb ja selle varu ülepüük väheneb.

2.3. ELi laevastiku olukord

ELi laevastiku võimsus vähenes jätkuvalt. ELi laevastikuregistris (sh äärepoolseimad piirkonnad) oli 2018. aasta detsembris 81 644 laeva üldvõimsusega 1 533 180 GT (st väljendatuna kogumahutavusena) ja 6 075 634 kW. Eelnenud aastaga võrreldes vähenes aluste arv 1,32 %, kogumahutavus (GT) 2,46 % ja võimsus kilovattides 2,61 %. Märkimisväärne arv laevastikusegmente (hinnatud 255-st segmentist 190) ei ole aga jätkuvalt püügivõimalustega tasakaalus.

Teisalt aga näitasid ELi laevastiku **majandustulemused** 2017. aastal jätkuvalt rekordilist puhaskasumit 1,3 miljardit eurot. Tulemuste jätkuv paranemine oli peamiselt tingitud kõrgetest keskmistest kalahindadest (vähem lossitud kalu oli suurema väärtusega) ja madalal püsinud kütusehindadest. Paremaid tulemusi aitas saavutada ka mõne olulise kalavaru paranenud seisund ja tehnoloogiline areng. Ehkki 2018. ja 2019. aasta andmed ei ole veel kättesaadavad, on nende aastate kohta oodata sarnaseid tulemusi, vaatamata kütusehindade mõningasele tõusule.

Positiivset majandussuundumust võib täheldada mitmes laevastikus, millega püütakse jätkusuutlikult kasutatavaid kalavarusid (nt kilttursk, megrim ja atlandi merilest Iiri meres; heeringas, põhjapoolne merluus ja harilik merikeel La Manche'i ida- ja lääneosas; euroopa merikurat Biskaia lahes), tänu millele suurenevad üldjuhul nende laevastike tulusus ja palgad. Seevastu laevastikes, millega püütakse ülepüütud kalavarusid, kipuvad majandustulemused olema kehvemad.

ELi laevastiku **kogutööhõive** (täistööaja ekvivalentides) on alates 2008. aastast vähenenud keskmiselt 1,3 % aastas, seda osaliselt laevastiku võimsuse vähenemise tõttu. Täistööajale taandatud töötaja keskmine palk⁴ on siiski aastas 2,7 % kasvanud. Täistööajale taandatud töötaja keskmine aastapalk on 24 800 eurot. Tööhõive suurenemine mitmes Põhjameres ja Atlandi ookeanil tegutsevas laevastikus erinevalt muude piirkondade laevastikest on suundumus, mis nüüdseks paistab stabiliseeruvat.

ELi laevastiku **töötingimuste parandamiseks** astuti oluline samm, kui vastavalt ELi sotsiaalpartnerite kokkuleppele võeti ELi õigusesse üle Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni kalandustöö konventsioon (konventsioon nr 188)⁵. Liikmesriigid peavad uusi eeskirju täitma 15. novembriks 2019. Hiljuti kutsus komisjon liikmesriike uuesti üles ratifitseerima kalalaevade laevapere liikmete väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvahelise konventsiooni (seni on selle ratifitseerinud vaid kümme liikmesriiki)⁶.

⁴ Brutopalk (st kogu töötasu enne maksude ja muude summade mahaarvamist).

⁵ Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2017/159, millega rakendatakse kokkulepe, mis käsitleb Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2007. aasta kalandustöö konventsiooni rakendamist.

⁶ COM(2019) 157 (final).

2.4. Edusammud kalavarude detsentraliseeritud majandamisel

2.4.1. Mitmeaastased kavad

Mitmeaastased kavad on kaasotsustamismenetluse teel vastu võetud aktid, milles on muude aspektide hulgas ette nähtud maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärgi täitmise ajakava ja mõned kalavarude majandamisel paindlikkust võimaldavad vahendid.

Läänepiirkonna vete põhjalähedaste kalavarude mitmeaastase kava kui kalavarude majandamise keskse vahendi hiljutine vastuvõtmine on ÜKP rakendamisel tähtis samm. Kava aitab tagada pikas perspektiivis jätkusuutliku kalanduse ja ühtlasi on nüüd vastu võetud kõik Põhja- ja Läänemere mitmeaastased kavad. Sel aastal esitab komisjon aruande Läänemere mitmeaastase kava rakendamise kohta.

Teise saavutusena võeti 2019. aastal vastu esimene **Vahemere mitmeaastane kava**. Kava kehtib Vahemere lääneosa põhjalähedaste kalavarude püügi suhtes ning sellega on kehtestatud püügikoormuse 10 % vähendamise kohustus, mis hakkab kehtima alates 1. jaanuarist 2020, ja eesmärk saavutada Fmsy hiljemalt 2025. aastaks. Seevastu Aadria mere väikeste pelaagiliste liikide mitmeaastane kava ei ole edenenud.

2.4.2. Piirkondadeks jaotamise põhimõttest lähtudes vastu võetud delegeeritud õigusaktid

Piirkondlikud rühmad on etendanud olulist rolli **lossimiskohustuse järkjärgulisel kasutuselevõtmisel**, esitades komisjonile ühiseid soovitusi. Nende soovitude alusel võttis komisjon enne 2018. aasta lõppu vastu neli (uut) tagasiheitekava.

Delegeeritud õigusaktid, millega võetakse üle **Natura 2000 alade** ja muude kaitstud alade **kaitse meetmeid** käsitlevad ühised soovitusel vastavalt määruse (EL) nr 1380/2013 artiklile 11, on võtnud rohkem aega ning need hõlmavad vaid Põhja- ja Läänemere teatavaid piirkondi. Käesoleval aastal on oodata veel ühiseid soovitusi, kuid vaja on rohkem edusamme.

2.4.3. Sidusrühmade kaasamine

Nõuandekomisjonidel kui peamistel ÜKP raames loodud sidusrühmade organisatsioonidel on piirkondadeks jaotamisel tähtsam roll. 2018. aastal esitas kümme olemasolevat nõuandekomisjoni komisjonile 73 soovitusi (2017. aastal esitati neid 64). Näited nende komisjonide soovitude panuse kohta on käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

2.5. Lossimiskohustus

Lossimiskohustus jõustus täielikult 1. jaanuaril 2019. Komisjon sai 18 liikmesriigilt ja Euroopa Kalanduskontrolli Ametilt aruande ning viielt nõuandekomisjonilt kirja lossimiskohustuse rakendamise kohta 2018. aastal. On näha, et sidusrühmad on teadlikud sellest, kui tähtis on lossimiskohustuse korralikuks rakendamiseks tagada, et kõik järgivad eeskirju. Aruandlus tagasiheite kohta ei ole aga piisav, mis põhjustab lahknevusi tagasiheidet käsitlevate hinnangute vahel. Komisjon jätkab täie pühendumusega tööd nende puuduste kõrvaldamiseks koostöös liikmesriikide ja nõuandekomisjonidega.

2018. aastal uurisid kõik piirkondlikud rühmad võimalusi, kuidas lahendada **võimalikke püüki piiravaid olukordi**. Liikmesriigid, komisjon ja muud sidusrühmad on koostöös leidnud võimalikke lahendusi, mida katsetatakse 2019. aastal. Näide sellest on teatavate liikmesriikide võetud kohustused vahetada omavahel teatavaid kvoote või kokkulepped üksnes kaaspüügi lubatud kogupüügi kohta koos kaaspüügi vähendamise meetmetega. Komisjon palub kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomiteel (STECF) hinnata liikmesriikide väljapakutud meetmeid tagasiheite vähendamiseks ning jälgib ja kontrollib neid juhtumeid.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist (EMKF) rahastatavate projektide arv on üldiselt kasvanud. Liikmesriigid on kulutanud 40 miljonit eurot EMKFi toetusest (89 miljoni euro suurusest kulukohustuste kogusummast, mis on suurem kui kavandatud võimalik kulukohustuste summa 49 miljonit eurot⁷) lossimiskohustuse rakendamisele⁸. Üldine toetus on siiski endiselt väike – kulukohustusi on summas 89 miljonit eurot võrreldes liidu prioriteedi nr 1 raames kasutada oleva 1,5 miljardi euroga⁹.

Soovimatu püügi turuväljundite kohta teatasid ettevõtjad, et tööstuslikud kasutusotstarbed (st mitte toiduks) ei ole alamõõduliste kalade jaoks sobivad. Väikesed lossitavad kogused ja nende prognoosimatus ei sobi kokku toiduks mittekasutatavate kaupade sektori ärimudeliga. Sinna juurde tulevad veel nende koguste kogumisega seotud eaproportsionaalsed logistilised kulud. Toidualaste alternatiivsete väljundite arendamist võib ette kujutada vaid siis, kui nendega ei looda tarneahelas tegutsevatele ettevõtjatele turustiimuleid ega soodustusi. Alternatiivseid väljundeid, mille hulgas üks võimalus on annetamine toidupankadele, uuritakse edaspidigi.

Kui vaadelda **kontrolli ja nõuete täitmise tagamist**, siis on lossimiskohustuse täitmine endiselt nõrk. Liikmesriigid peavad tagama kõikide ÜKPga seotud tegevuste (sh lossimiskohustuse) puhul kontrolli, nõuete täitmise tagamise ja inspekteerimise. Komisjoni tehtud audititest ja muudest EFCA algatustest on ilmnenu, et nõuete täitmine on üldiselt puudulik. Siia lisanduvad raskused nõuete täitmise tulemuslikul kontrollimisel tavapäraste vahenditega. Abiks võivad olla uuenduslikud elektroonilistel kaugseiresüsteemidel põhinevad kontrollivahendid, nagu on ette nähtud komisjoni ettepanekus uue kalanduskontrolli süsteemi kohta¹⁰. Peale selle jõustusid 2019. aasta jaanuaris uued kontrolli ja inspekteerimise eriprogrammid,¹¹ mida rakendatakse kõigi lossimiskohustusega hõlmatud kalavarude suhtes. Komisjon jälgib ka edaspidi tähelepanelikult lossimiskohustuse nõuetekohast rakendamist ja selle kohustuse täitmise nõuetekohast tagamist liikmesriikide poolt ning edendab elektrooniliste kaugseiresüsteemide kasutamist¹².

⁷ „FAME Support Unit, AT01.2 ad-hoc consultancy Landing Obligation Final Report (AT1.2 5/5)“, versioon 1.0, veebruar 2018.

⁸ EMKFi andmebaas Infosys. Vaatlusperiood 1. jaanuar 2015–31. detsember 2018.

⁹ Liidu prioriteet nr 1: keskkonnasäästliku, ressursitõhusa, uuendusliku, konkurentsivõimelise ja teadmiste põhineva kalanduse edendamine.

¹⁰ COM(2018) 368 (final).

¹¹ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1986 (ELT L 317, 14.12.2018, lk 29)

¹² „Technical guidelines and specifications for the implementation of REM in EU fisheries“, EFCA, 2019 (<https://www.efca.europa.eu/sites/default/files/Technical%20guidelines%20and%20specifications%20for%20the%20implementation%20of%20Remote%20Electronic%20Monitoring%20%28REM%29%20in%20EU%20fisheries.pdf>).

2.6. Konkreetsete jõupingutused Vahemeres ja Mustas meres valitseva olukorra parandamiseks

EL on teinud nii eraldi kui ka koos rahvusvaheliste partneritega palju tööd, et parandada Vahemere ja Musta mere kalavarude olukorda.

ELi tasandil on 2019. aastal oodata olulisi edusamme ÜKP eesmärkide täitmise tagamisel tänu Vahemere lääneosa põhjalähedaste kalavarude mitmeaastase kava rakendamisele ning olemasolevate riiklike majandamiskavade läbivaatamisele kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee poolt.

Rahvusvahelisel tasandil, võttes arvesse, et enamik kalavarusid on ühised varud, on EL teinud palju selleks, et edendada mitmepoolset koostööd pädevates piirkondlikes kalandusorganisatsioonides, Vahemere üldises kalanduskomisjonis ning Rahvusvahelises Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjonis (ICCAT). MedFish4Ever deklaratsiooni vastuvõtmisega 2017. aasta märtsis¹³ ja Sofia deklaratsiooni vastuvõtmisega 2018. aasta juunis on loodud üksikasjalik töökava, mille alusel taastada Vahemere kalavarusid suures kooskõlas Barcelona konventsiooniga ja Musta mere kalavarusid, et kaitsta piirkonna ökoloogilist ja majanduslikku rikkust ning soodustada seal vesiviljeluse jätkusuutlikku arengut järgmisel kümnel aastal. Seda täiendab jätkusuutliku väikesemahulise kalapüügi piirkondlik tegevuskava (september 2018)¹⁴.

Vahemere üldine kalanduskomisjon võttis 2018. aastal vastu 11 ELi esitatud soovitus¹⁵. 2019. aastal on vaja teha veelgi tööd nende meetmete tugevdamiseks. Sellele annab tõuke juunis Marokos toimuv kõrgetasemeline konverents, millel hinnatakse MedFish4Ever deklaratsiooni rakendamisel tehtud edusamme.

ICCAT kiitis heaks ELi juhtimisel koostatud kava hariliku tuuni majandamiseks nüüd, mil see varu on pärast kümne aasta pikkust taastamismeetmete võtmist taastunud. Kavaga hõlbustatakse rannikulaevade juurdepääsu kõnealusele kalavarule (neil laevadel oli rohkem kui kümme aastat keelatud seda kalavaru püüda) ja tugevdatakse kontrollimeetmeid, et veelgi parandada kalade (eelkõige kasvanduses kasvatatud elusa hariliku tuuni) jälgitavust. Vahemeres esineva mõõkkala murettekitava olukorra tõttu ja ELi algatusel võttis ICCAT vastu selle varu taastamise kava, mida rakendatakse kuni 2031. aastani.

2.7. Rahvusvaheline ookeanide majandamine

Alates ookeanide majandamise kava vastuvõtmisest 2016. aastal¹⁶ on käinud selles oleva 50 meetme rakendamine¹⁷ ja mõni neist ka juba lõpule viidud.

¹³ <https://www.actu-environnement.com/media/pdf/news-28756-declaration-malte-surpeche-mediterranee.pdf>

¹⁴ www.fao.org/gfcm/meetings/ssf2018/rpoassf/en/

¹⁵ Neis käsitletakse erakorralisi lisameetmeid Aadria mere väikeste pelaagiliste liikide jaoks, mitmeaastast kava angerja jaoks, kaht mitmeaastast kava süvamerekrevetiliste jaoks Joonia ja Levandi meres ning täiendavaid ühiseid kontrolli- ja inspeksioonikavasid, mis hõlmavad kogu Vahemerd ja Musta merd.

¹⁶ Ühisteatis „Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava“ (SWD(2016) 352 final).

¹⁷ Ühisaruanne „Rahvusvahelise ookeanide majandamise parandamine – kahe aasta jooksul tehtud edusammud“ (JOIN/2019/4 final).

Põhisaavutus rahvusvahelise ookeanide majandamise raamistiku parandamisel on see, et 2018. aasta juulis kiideti heaks ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) vabatahtlik juhend püügivahendite märgistamise kohta¹⁸ ning 2018. aasta oktoobris allkirjastati Põhja-Jäämere keskosas reguleerimata kalapüügi vältimist käsitlev kokkulepe¹⁹. Neis protsessides võttis EL juhtrolli.

EL propageerib ÜKP põhimõtteid partnerriikidega ja piirkondlike kalandusorganisatsioonidega tehtavas koostöös. Ta on allkirjastanud/saavutanud ookeanipartnerlust käsitleva kokkuleppe Hiinaga 2018. aasta juunis²⁰ ja Kanadaga²¹. Säästva kalapüügi partnerluslepingute alusel on ELi laevastikel juurdepääs liiduvälistele püügipiirkondadele 11 partnerriigis kontrollitud ja jätkusuutlikel tingimustel. Nende lepingute põhjal pakutava struktuurse toetuse abil tugevdatakse neis partnerriikides kalanduse juhtimist, sh toetades teadus- ja kontrollisuutlikkust ning väikesemahulise kalapüügi sektorit. ELil on jätkuvalt kandev roll **piirkondlikes kalandusorganisatsioonides**²². Need on olulised juhtimisvahendid, mille kaudu edendatakse kalavarude jätkusuutlikkust ja ökosüsteemipõhist lähenemisviisi, luuakse aluseid usaldusväärsetele teaduslikele nõuannetele, jätkatakse asjakohaste seire-, kontrolli- ja järelevalvemeetmete vastuvõtmist, toetatakse korrapäraseid tulemuslikkuse hindamisi ning võideldakse ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüügi) vastu. Komisjon esitab ja kaitseb ELi seisukohti tagamaks, et asjaomaseid kalavarusid majandatakse vastavalt Fmsy eesmärgile.

Komisjon tühistas 2019. aasta jaanuaris Tai nn **kollase kaardi ETR-kalapüügi alal**, sest riik ajakohastas oma kalanduse juhtimist kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega. 2019. aasta mais võeti kasutusele IT-süsteem (CATCH), et aidata tulemuslikult rakendada ETR-püügi vastast ELi püügisertifitseerimissüsteemi.

Et võidelda **mereprügi** vastu, võttis EL vastu ühekordselt kasutatavate plasttoodete direktiivi ning uue sadama vastuvõtuseadmete ja -rajatiste direktiivi. Sellega seoses sisaldab komisjoni ettepanek läbivaadatud kalanduskontrolli süsteemi kohta kava luua kogu ELi hõlmav kohustuslik digiaruandlussüsteem, mis aitaks tagasi tuua kaotatud püügivahendeid.

3. ETTEPANEKUD 2020. AASTA KALAPÜÜGIVÕIMALUSTE KOHTA

2020. aasta on esimene aasta, mil kõiki kalavarusid tuleb majandada kooskõlas maksimaalse jätkusuutliku saagikuse eesmärgiga vastavalt alusmäärusele²³. See on ka esimene kord, kui enamikule kalapüügivõimaluste määruse kohaldamisalasse kuuluvatele varudele kehtib mitmeaastane kava. Kui Ühendkuningriik astub EList ilma leppeta välja

¹⁸ www.fao.org/3/MX136EN/mx136en.pdf

¹⁹ https://ec.europa.eu/fisheries/eu-and-arctic-partners-enter-historic-agreement-prevent-unregulated-fishing-high-seas---frequently_en

²⁰ See hõlmab ka koostööd ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata (ETR-kalapüügi) kalapüügi valdkonnas.

²¹ Allkirjastatakse eeldatavasti 2019. aastal.

²² EL, mida esindab komisjon, osaleb aktiivselt kuues tuunikalandusorganisatsioonis ja üheteistkümnes muu liigi kui tuuniga tegelevas organisatsioonis, mis hõlmavad kõiki ookeane.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

31. oktoobril 2019 või enne seda, nagu on Euroopa Ülemkogus kokku lepitud,²⁴ peavad EL ja Ühendkuningriik teineteisega konsulteerima oma ühiste kalavarude ühise majandamise üle.

3.1. Kalapüügivõimalusi käsitlevate ettepanekute üldised eesmärgid 2020. aastal

Komisjoni ettepanekute põhieesmärk on saavutada 2020. aastaks kõigi Fmsy seisukohast hinnatud kalavarude puhul Fmsy. Samuti otsitakse neis ettepanekutes edaspidigi lahendusi, mis hõlbustaksid lossimiskohustuse tulemuslikku rakendamist.

Kuigi mõne kalavaru kehv seisund on tingitud ka keskkonnateguritest (nt reostus ja vee kvaliteedi halvenemine), millega tuleb tegeleda eraldi, on jätkuvalt vaja piirata ka sellistele varudele pandavat püügisurvet.

3.2. Peamised sammud järgmiste kalapüügivõimaluste kindlaksmääramisel

Komisjoni kalapüügivõimalusi käsitlevate ettepanekute alus on **ICESi teaduslikud nõuanded**, mis esitatakse mitmes osas. Komisjon kavatses esialgsetes ettepanekutes käsitleda võimalikult suurt osa kalavarudest. Ent kuna ICES esitab oma nõuanded aasta lõpupoole oktoobrist detsembrini, sisaldab Põhjamerd ja Atlandi ookeani käsitlev ettepanek jätkuvalt kalapüügivõimalusi märkega „*pro memoria* (pm)“ kalavarude puhul, mille kohta esitatakse nõuande hiljem.

Komisjon soovib **liikmesriikidel ja sidusrühmadel** alustada tööd varakult üldsusele kättesaadavatest nõuannetest lähtuvalt ega jääda ootama komisjoni ettepanekuid. Sidusrühmadel on samuti võimalus esitada soovitusi kalapüügivõimaluste kohta oma vastavate nõuandekomisjonide ja liikmesriikide kaudu.

Komisjon koostab eelmainitud konsultatsioone arvestades kolm ettepanekut: üks Läänemere kohta (augustis), üks Vahemere ja Musta mere kohta (septembris) ning üks Atlandi ookeani ja Põhjamere kohta (oktoobris). Neid ettepanekuid arutatakse kahel nõukogu kohtumisel – Läänemerd käsitlevat ettepanekut oktoobris toimuval istungil ja ülejäänud kaht ettepanekut detsembris toimuval istungil.

Ühendkuningriigi väljaastumise mõju kalapüügivõimaluste kehtestamisele vaadatakse läbi viimaste sündmuste põhjal.

3.3. Kalapüügivõimaluste kehtestamine eri merepiirkondadele

Läänemere ja Põhjamere ning länepiirkonna vete kalavarude püügi võimalused määratakse asjakohaste mitmeaastaste kavade alusel. Neis kavades on määratud kindlaks Fmsy suremusvahemikud ja seega võimaldavad need teatavatel tingimustel mõningat paindlikkust. ICESil palutakse anda nõuandeid, mis võimaldavad hinnata selle paindlikkuse kasutamise vajadust ja võimalusi. Fmsy väärtuste vahemiku ülemist osa saab kasutada lubatud kogupüügi kohta ettepanekute tegemiseks vaid siis, kui vastavalt teaduslikule nõuandele on vaja määrata kalapüügivõimalused kindlaks kooskõlas nende Fmsy vahemikega, et saavutada asjakohase mitmeaastase kava eesmärgid segapüügi

puhul või vältida kalavarude liigisisest või liikidevahelisest dünaamikast tingitud tõsist kahju teatavale varule või piirata aastate vahelisi suuri kõikumisi.

Lossimiskohustuse täielikku rakendamist arvestades kavatseb komisjon esitada Läänemere, Põhjamere ning läänepiirkonna vete kalapüügivõimalusi käsitlevad ettepanekud vastavalt ICESi püüginõuannetele, arvates vajaduse korral maha vähese tähtsusega tagasiheite kohta tehtavad või kõrgel ellujäämismääral põhinevad erandid.

Et jätkuvalt hõlbustada lossimiskohustuse täielikku rakendamist, on oluline kasutada kõiki saadaolevaid leevendusvahendeid, sh vajaduse korral ICESi nõuandeid segapüügi kohta. Siinkohal hinnatakse liikmesriikide edusamme kaaspüügi vähendamise meetmete võtmisel (asjakohaste liikmesriikide võetud kohustus seoses 2019. aasta lahendustega nende viie kalavaru jaoks, mille lubatud kogupüügiks soovitas ICES kehtestada null).

Fmsy seisukohast hinnatud kalavarude puhul, mille üle tuleb konsulteerida **ELi-väliste riikidega**, on komisjoni eesmärk saavutada kokkulepe kooskõlas pikaajaliste majandamisstrateegiatega ja Fmsy-alaste nõuannetega.

Piirkondlike kalandusorganisatsioonide majandatavate kalavarude püügi võimalused määrab komisjon kindlaks nende organisatsioonide otsuste alusel.

Vastavalt **Vahemere lääneosa** kohta hiljuti vastu võetud **mitmeaastasele kavale** määrab nõukogu 2020. aastaks sellise suurima lubatud püügikoormuse, mis vastab 10 % vähendamisele võrreldes võrdlusalusega, mis põhineb liikmesriikide esitatavatel andmetel. Tuginedes saadaolevatele teaduslikele nõuannetele, võetakse Vahemere kalapüügivõimaluste puhul arvesse ka juba jõus olevad Vahemere üldise kalanduskomisjoni meetmed (väikesed pelaagilised liigid ja angerjas) ning muud 2019. aastal toimuvatel iga-aastastel istungitel vastuvõetavad meetmed.

Mustas meres esineva hariliku kammelja püügi võimalused määratakse kindlaks selle varu jaoks alalise piirkondliku (Vahemere üldise kalanduskomisjoni tasandi) kvoodijaotussüsteemi loomise üle peetavate läbirääkimiste tulemuse põhjal. Kilu jaoks pakub komisjon taas välja autonoomsed kvoodid.

4. KOKKUVÕTE

ÜKP rakendamisel jätkuvad edusammud. Püügisurve Atlandi ookeani põhjaosas ja sellega piirnevatel aladel väheneb jätkuvalt ning suureneb nende lubatud kogupüükide arv, mis on seatud kooskõlas Fmsy tasemega. Tänu elujõulisematele kalavarudele on paranenud ELi laevastiku majandustulemused ja 2017. aastal registreeriti selle rekordkasum.

Endiselt toimub paljude kalavarude ülepüük ja/või need varud on väljaspool ohutuid bioloogilisi piire ning on selge, et kõik osalised peavad ÜKP eesmärkide saavutamiseks tegema rohkem tööd, eriti arvestades, et 2020. aasta on esimene aasta, mil kõiki Fmsy seisukohast hinnatud kalavarusid tuleks majandada kooskõlas Fmsy tasemega.

Vahemeres ja Mustas meres on olukord endiselt murettekitav. Tuleb teha ühiseid lisajõupingutusi, et saavutada 2020. aasta Fmsy eesmärk Vahemere üldise kalanduskomisjoni strateegia ja 2018. aasta Sofia ministrite deklaratsiooni kontekstis.

Komisjon teeb Vahemere lääneosa mitmeaastase kava kiireks rakendamiseks tihedat koostööd kõigi sidusrühmadega.

Tulemuslik lossimiskohustuse täitmise kontroll ja selle kohustuse täitmise tagamine on esmatähtis. Liikmesriikide jõupingutuste täiendamiseks jätkab komisjon tihedat koostööd kaasseadusandjatega, et saavutada võimalikult kiiresti kokkulepe uue kalanduskontrolli süsteemi kohta.

Millal	Mis
Mai/juuni/oktoober	ICESi nõuanded kalavarude kohta
Juuni–september	Üldsusega konsulteerimine teatise üle
Augusti lõpp	Komisjon võtab vastu Läänemere kalapüügivõimalusi käsitlevad ettepanekud
Septembri keskpaik	Komisjon võtab vastu Vahemere ja Musta mere kalapüügivõimalusi käsitleva ettepaneku
Oktoober	Nõukogu kohtumine Läänemere kalapüügivõimaluste teemal
Oktoobri lõpp	Komisjon võtab vastu Atlandi ookeani / Põhjamere kalapüügivõimalusi käsitleva ettepaneku
Detsember	Nõukogu kohtumine Atlandi ookeani / Põhjamere kalapüügivõimalusi käsitleva ettepaneku teemal Nõukogu kohtumine Vahemere ja Musta mere kalapüügivõimalusi käsitleva ettepaneku teemal

²⁵ ELi vetes ja teatavates väljaspool ELi asuvates vetes piirkondlike kalandusorganisatsioonide kaudu majandatavate kalavarude püügi võimalused võetakse vastu pärast piirkondlike kalandusorganisatsioonide aastakoosolekut, vaadates korrapäraselt läbi nõukogu määruse, millega määratakse kindlaks teatavate kalade ja kalarühmade püügi võimalused ja mida kohaldatakse ELi vetes ning ELi kalalaevade suhtes teatavates väljaspool ELi asuvates vetes.